

LONI

1. GERI ROBIA OMVIZARU ORODRI PIERI 'BAZO MI AGIRU RI

1) *Ifini:*

Loni eri robia mini 'du mari ru ri i te 'bani arotini oferia, 'ba aje azi eyi ofe drinia indi. Aje 'diyi ndundu ekile aje loni fezurile azi 'diyi 'be

2) *'Ba afa azi 'ba loni nde 'diyi ma tia ci.*

Agu kaniku amuti mari fepiri leni ima robia avi ku. Mi ani isu kini 'ba nga mivu afa azi mivele ni ai (ekile angu le). Ika ani eco mivele loni ri ofe ku, agu kaniku amuti mini mari fepirini afa nderi 'du ni. Sawa azini si amuti loni fepi 'diyi 'ba azini ai patuzu agu loni 'dupiri ni. 'Ba vini amuti azi loni fepi 'diyi sa azi 'diyisi 'ba azi ai pa tuzu agu loni 'dupirini. Agu loni 'dupiri ka di eco ofe ku, agu pa tupi kaniku guarantor ru ri ni nga loni 'di ofe ni.

Amuti vini 'ba azi loni fepi 'diyi le geri mini ebi mivele robia ayuzuri ne raka yini ecozu nizu ra kini mi nga eco yivele robia ofera dika 'ba eco mini loni fe ngopi ya ri.

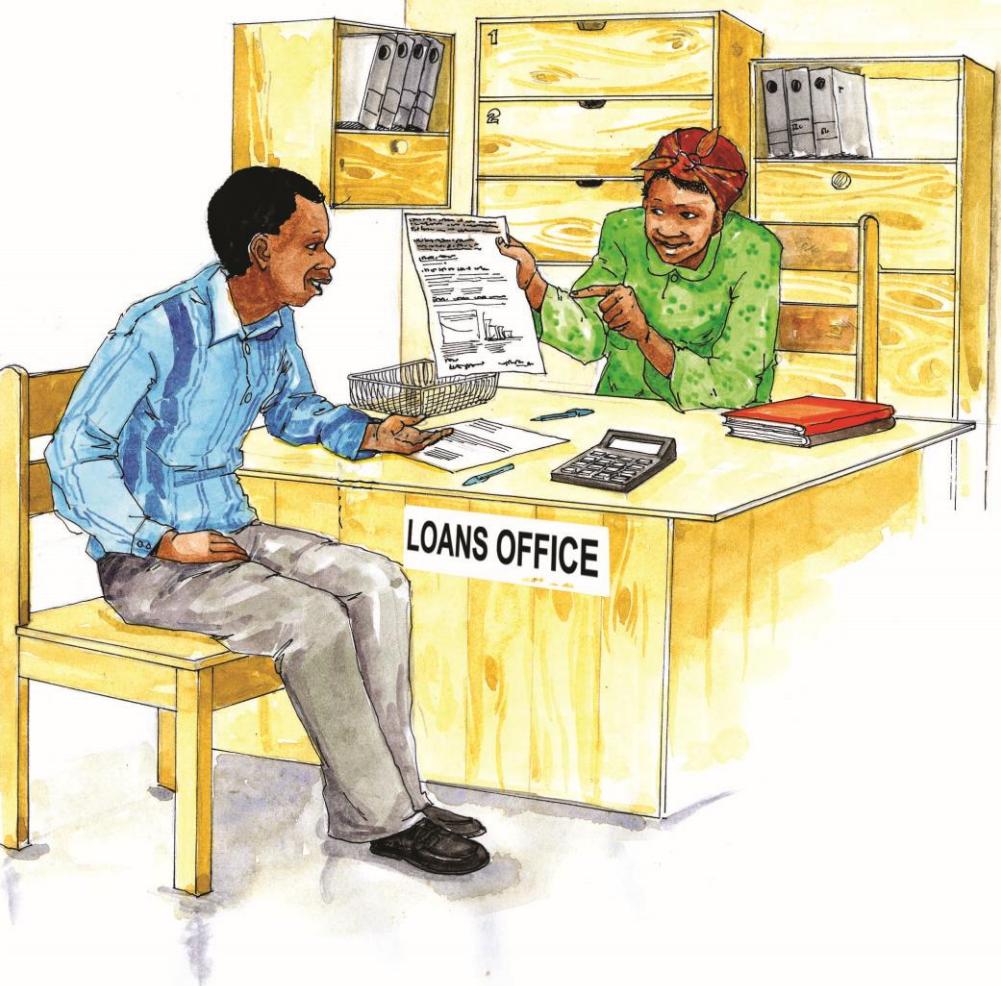
'Ba loni fepi 'diyi ma azi ai kini afa azi loni ma paria ku te eyi robia ai angiri mini loni oferia yini ecozu yima orodri isuzu, agu mari 'dupiri ka ofe kuria. Ka'dini 'ba azi kaniku amuti azi ka mivu afa azi ai loni ma paria ku le mima oni loni yini fe miniri ma aje ra.

*Agupi ■ Oku ■ ' Ba deza■ 'Ba ode■ ' Ba calo-a ■' Ba tawunia■ 'Ba azi ngapi gamete be ■
'Ba azi ngapi yisi 'diyi■*

3) *Loni alu alu ma aje ci.*

Ika loni 'du, le inira kini mi nga robia mini 'du mari ruri ofe tualu robia azi orodriru ri 'be vini aje azi were were 'diyi 'be indi. De nga podi i'duni loni ku, le izi agu kaniku amuti mini mari fepiri ma ece mini robia mini nga ofe tualuru kpere mini loni oferia dezu ri. Ogara'ba tisi, 'ba

'di omve Total Cost of Credit. 'Di mari mini 'duri dika robia orodri ruri vini aje azi drinia 'diyi pie. Eri azi agu kaniku amuti mari fepirini mini e'yo 'di ecezu. Ka ece mini ku, izi tinia.

*Agupi ■ Oku ■ 'Ba deza■ 'Ba ode■ 'Ba calo-a ■ 'Ba tawunia■ 'Ba azi ngapi gamete be ■
'Ba azi ngapi yisi 'diyi■*

4) Afa interest 'di aje mini ofe mari 'duzuri i.

Afa orodri ru 'di robia mini ofe agu kaniku amuti mini mari fepiri ni ri i. Robia 'di ma kalafe isuzu 'ba robia mini 'du mari ru ri ma azi li. Sawa azi 'diyisi, mi eco robia interest ru ri ofe elivusi, mbavusi kaniku wikivusi. Aje 'diyi coki woro esele ra.

- **Aje elivusiri:** Ika loni 'du 100,000, aje interest ruri ka ovu esele mudrini iri turu alu dria (12%) eli vusi, mi nga robia te 100,000 'da ofe te mi drinia robia ofe 12,000 orodriru indi. Ifini kini, eli alu ma vutia, mi nga orodri ofe 112,000 aje azi 'diyi be.
- **Aje mbavusiri:** Ika loni 'du 100,000 ni aje interest ruri ka ovu esele mudrini iri turualu dri (12%) mba vusi, mi nga robia ofe 12,000 orodriru mba vusi. Ifini kini elini ideria, mi nga orodri ofe 144,000. Ifini kini mi nga mari te 100,000 ri ofe + 144,000 orodriruri = 244,000 tualuru.

Agupi ■ Oku ■ 'Ba deza■ 'Ba ode■ 'Ba calo-a ■'Ba tawunia■'Ba azi ngapi gamete be ■ 'Ba azi ngapi yisi 'diyi■

5) Orodri mini ofe ri ka i oja oja, mi eco robia ofe angiri ra

Orodri mini ofe loni driari eco ovu alurile mini mari nde 'duria kpere mini oferia deria kaniku eco i oja sawa vusi. Orodri i ojapi kurisi, orodri mini ofe loni ma driari ojani i ku kpere mini oferia deria. Mi ani mivele loni ma ofeta ma otuta otu kililiru. Te orodri ka i oja oja sawa ciria, orodri mini oferi eco i edri ra ecetasi Bengi ambu Uganda veleri ka orodri ma aje otu, Orodri 'di eco isii kaniku i edri ra.

Agupi ☐ Oku ☐ 'Ba deza☐ 'Ba ode☐ 'Ba calo-a ☐'Ba tawunia☐'Ba azi ngapi gavmeti be ☐ 'Ba azi ngapi yisi 'diyi☐

6) Orodri mini ofe loni ma dria ri ka ovu alurile sawa driasi mini mari oferia, ifi ni kini mi loni ofe angiri.

Orodri eco ovu alurile kaniku eco I omvi mini loni oferia. Loni ma dria orodriru ka ovu esele mudri turualu dria (10%), ka ovu alurile mi nga orodri ofe angiri aga mini ofe orodri mini oferi ka isii isi ra. Ecetasi, ika loni 'du 100,000/=, orodri ka ovu esele mudri turualu dria (10%) mba vusi, mba okori ma alea ika loni ma dri ofe 50,000/=, orodri mini oferi ka ovu alurile, mi nga orodri esele mudri turualu drai (10%) ri ofe loni ma aje 100,000/= ri ma dria. Te orodri ka isii isi, mi nga orodri 10% ri ofe 50,000/= ma dria.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calo-a ॥ ’Ba tawunia॥’ Ba azi ngapi gamete be ॥
‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

7) *Mi ovu mile ‘be aje nyiri nyiri ‘diyisi*

Amuti loni fepi ‘diyi aje ndundu li orodri loni veleri ma dria indi. ‘Diyi ma eselea aje loni fezuri i, insurance ni azini stamp duty ni. Le iva robia mini nga ofe tualu rurira. Ika di e’yo ‘di oni ‘bo, mi ega mi econi a-a loni ‘di kokoku? Ika le loni ‘du ecekokoru, mi o’bi nga amuti robia ‘bapi ‘diyi ma eselee ndundu ecopi loni were fepi indi ‘diyi nda.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calo-a ॥ ’Ba tawunia॥’ Ba azi ngapi gamete be ॥
‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

8) *Ini ‘ba nga mi dria e’yo li ngopi ika loni ofe sawa kililiria kurira?*

Ika loni ofe sawa kililiria emini ai amuti mini loni fe piri ‘be ku, ika loni ofeta ece kaniku ika loni ofe drioru ku, ‘ba nga mi dria aje li pangaru.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calo-a ॥ ’Ba tawunia॥’ Ba azi ngapi gamete be ॥
‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

9) *Inda aje ala ndeniri*

Ika le loni ‘du, ine nga loni ma aje amuti ndundu robia tambapi ‘diyi ma alea. Ine orodri loni ma driari, e’yo liza ika loni ofe drioru kaniku ika ofe sawa kililiria kuria ri tualu aje azi ‘diyi ‘be. Ika ondata ‘dileri ‘ye oko, mi nga isu kini mi robia ofe were aga ika ondata onda kuria. Ika loni ‘du mile koko, mi nga robia ofe angiri. Izzi amuti mari fepi ‘diyi ma tia aje loni ‘duzu yivuri de nga ikpeni loni minile ‘du yivuri ku. Eri azi yini e’yo ‘diyi ecezu mini.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calo-a ॥’Ba tawunia॥’Ba azi ngapi gamete be ॥
‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

10) *Mi otu geri mini lezu mivele loni ayuzuri*

I’du mari mini eco robia ma tamba kala kurisi ku. De nga i’duni loni ku, le mi otu otuta loni ma ofeta niri. Le mima ofe robia mini ‘du loniruri tualu orodri driniari ‘be vini aje azi ‘diyi ‘be. Ika ni ra kini mi econi loni ofe sawa ‘bani le mima oferi ma alea ku, i’du loni ku.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calua ॥’Ba tawunia॥’Ba azi ngapi gamete be ॥ ‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

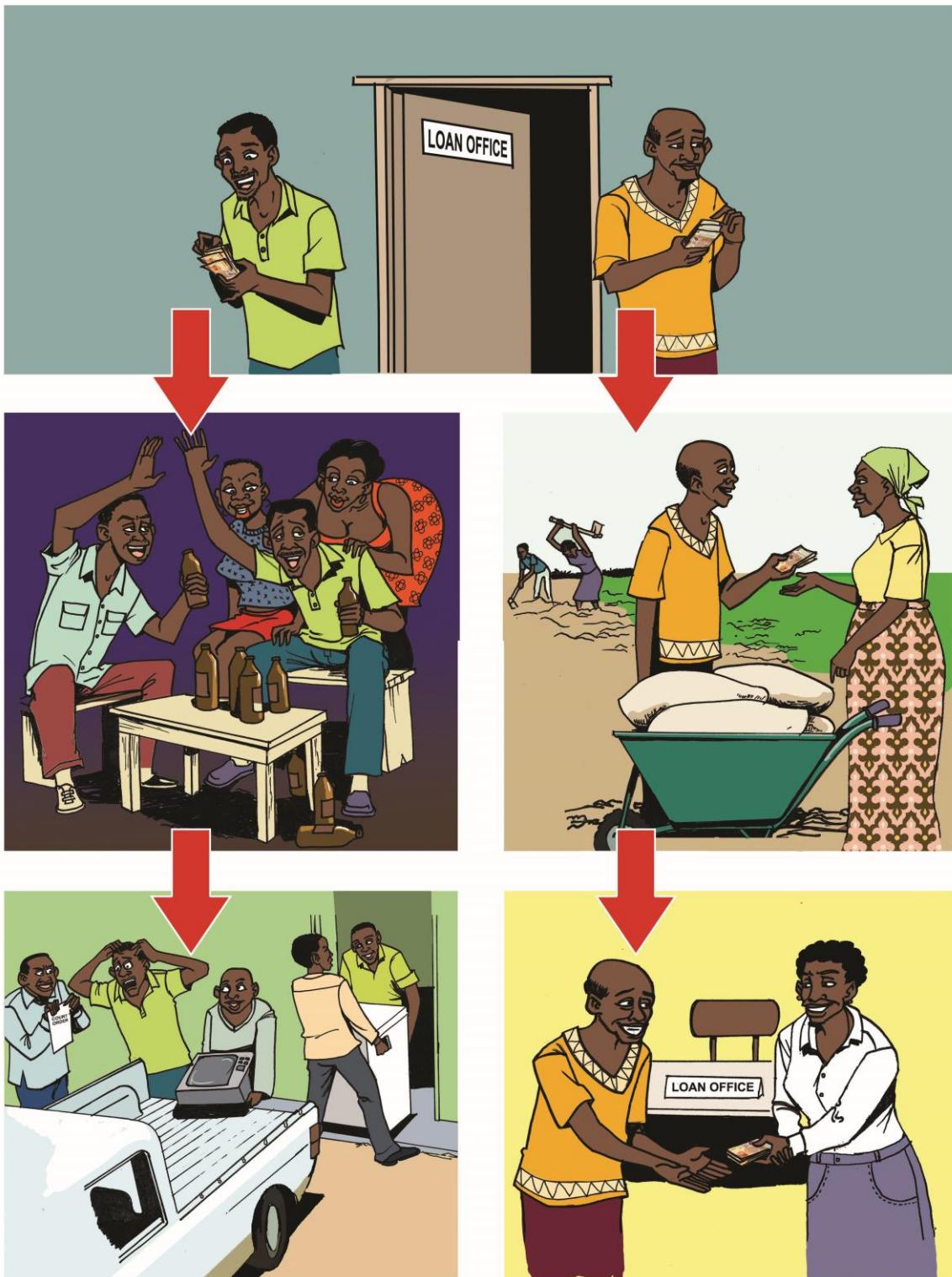
11) *‘Ba mari isu mbele te ofeta ni ewaru*

Ika mari ‘du, le mi otu ofetani kililiru raka_ le vini mi obi otuta nde ma vutia. Mi ayu robia mini ‘du mariruri azi mini andra ‘duri ngazu. I’du mari loni ofezu ku.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calua ॥’Ba tawunia॥’Ba azi ngapi gamete be ॥ ‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

12) Ife mivele robia ma nga mini azi

Mini ecozu mivele loni ofezu, le mivele robia ma nga mini azi. Mi e'du loni e'yo ecopi orodri ejipi 'diyi 'yezu. Ecetasi, mi eco angu je amvu 'yazu mini ani ecozu orodi isuzu loni ofezu vini azini 'duzu dika. Le mima 'du loni afa ayiko zuzu 'diyi jezuku (ekile motoka le, afa joa 'diyi le vini bongo le).

Agupi ■ Oku ■ ‘Ba deza■ ‘Ba ode■ ‘Ba calua ■‘Ba tawunia■‘Ba azi ngapi gavmeti ‘be ■ ‘Ba azi ngapi yisi■

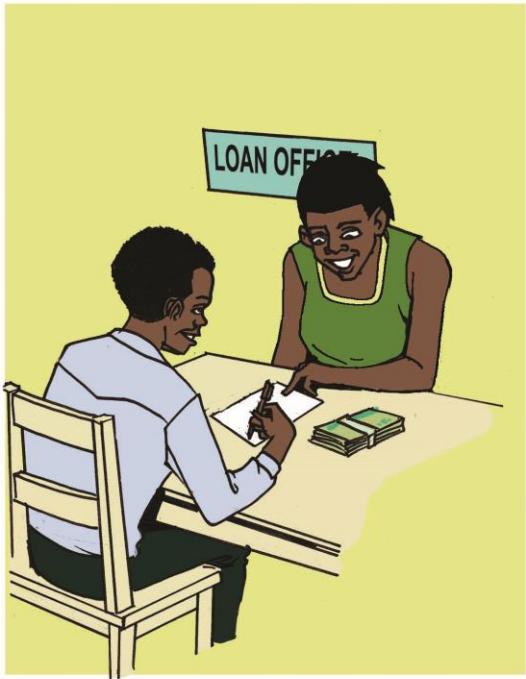
13) I'du loni 'ba azi ni 'du indi risiku

Eri onzi mini loni 'duzu 'ba azi 'diyini 'du indi risi. Izi nga kani mi econi a-a loni 'di kokoku yari. I'du lu loni de e'yo nde mi teke tekeka.

Agupi ॥ Oku ॥ 'Ba deza॥ 'Ba ode॥ 'Ba calua ॥'Ba tawunia॥'Ba azi ngapi gamete be ॥ 'Ba azi ngapi yisi 'diyi॥

14) Ika loni ofeku, 'ba eco afa mini 'ba tiniari 'dura

Ika loni 'du, 'ba eco nga mivu afa azi ai loni ma paria. Eco ovu joni, anguni, anyapani, motokani kaniku mivele musarani. Ika loni ofe emini ai rileku, mi eco afa mini fe 'da avira.

Agupi ॥ Oku ॥ 'Ba deza॥ 'Ba ode॥ 'Ba calua ॥'Ba tawunia॥'Ba azi ngapi gamete be ॥ 'Ba azi ngapi yisi 'diyi॥

15) Mi ovu 'ba mi omipi loni 'duzu 'diyisi milesi

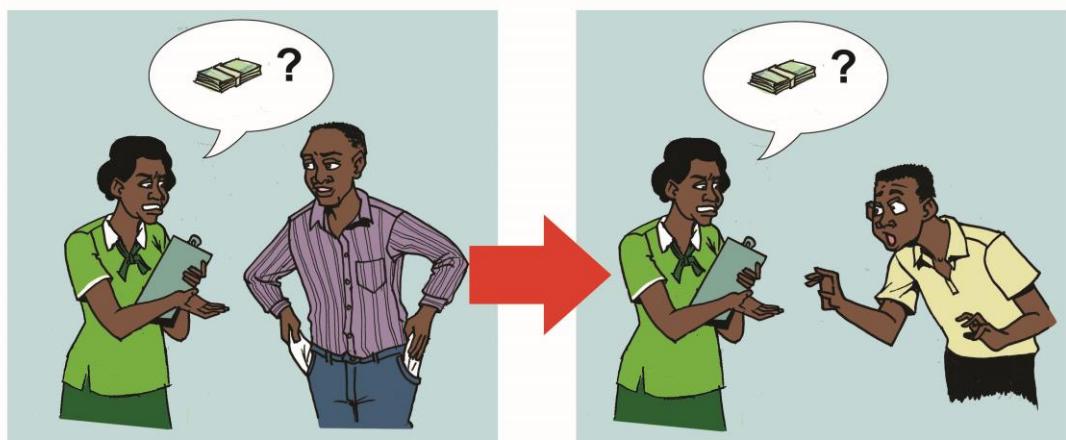
Agu azi ka le mini loni fe te ka le ila karatasi loni ni ri ku, ifini kini 'di 'ba onzini. Ille karatasi loni fezuri kilili de nga itini dri driniaku. 'Ba ma ece mini robia mini nga ofe orodri 'be 'diyi woro de nga itini dri ku. Le agu loni fepi vini 'dipi 'diyi ma eceki e'yo woro mgboru, asi suza atrizu.

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calua ॥’Ba tawunia॥’Ba azi ngapi gamete be ॥ ‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

16) De nga podi isoni pa agu azi ma loni ma dria ku, mi ega e'yon midria raka.

Mi ovu mile ‘be mini pa turia ‘ba azi ni loni e’duzu. ‘Agu mini pa tuzuri ka loni ofe ku, ‘ba nga fe mini ofe azitasi mi i.

Agupi ■Oku ■ ‘Ba deza■ ‘Ba ode■ ‘Ba calo-a ■’Ba tawunia■’Ba azi ngapi gavmeti ‘be ■ ‘Ba azi ngapi yisi■

17) Iga ‘bile alu ‘bile azi ma dri ‘bazu ku

Mari ka m ndende, l’du mari azi mari okuri ofezu ku a’dusiku mivile mari ngani ideku.

Mi lu nga aje ndundu mari mivile ‘diyi edri mi dria loni o’dinisi

Agupi ॥ Oku ॥ ‘Ba deza॥ ‘Ba ode॥ ‘Ba calua ॥’Ba tawunia॥’Ba azi ngapi gamete be ॥ ‘Ba azi ngapi yisi ‘diyi॥

18) Mi eza mi ru ku

- Loni ka mi nde ofezura, inje asiku. Mi o'bi e'yo 'di ece 'ba akua 'diyini indi. 'Dale ecoki mi azakora.
- Imu azita drilea 'yozu kini mivu robia toa yo 'dini ku. 'Ba ani nga mi 'du aparakaru.
- Ika eco mari ofe emini andra otu agu kaniku amuti mini mari fepiri 'beri leku, mi eco e'yo 'di agu kaniku amuti mini mari fepirini drioru.
- Mivu robia ka ovu ero-a yo, ife ceki ku a'dusi ku beng ni nga omvi be mivu, mi vini nga robia ofe drinia.
- Ife e'yo enzoruri ku amuti kaniku 'ba mini loni fepirini ku.

Agupi ॥ Oku ॥ 'Ba deza॥ 'Ba ode॥ 'Ba calua ॥'Ba tawunia॥'Ba azi ngapi gamete be ॥ 'Ba azi ngapi yisi 'diyi॥

19) Mi pamvu ma ovu alaa

Ika loni 'du 'ba nga mi pamvu mini ebizu loni ofezuri ne. Ika loni ai dika, amuti robia 'bapi 'diyi woro nga ni ra kini mi loni ofe kililiru kaniku onzi. Ika loni ofe kilili, mi nga drileba isu angiri.

Agupi ॥ Oku ॥ 'Ba deza॥ 'Ba ode॥ 'Ba calua॥'Ba tawunia॥'Ba azi ngapi gamete be ॥ 'Ba azi ngapi yisi 'diyi॥

LE AMA AI
ROBIA
OMVIZARU RI !

2. GERI E'YO ADARI 'YEZO RI

	<i>Robia omvizari 'duzo</i>	<i>Mini mima robia ayuzo i ri</i>
Onyi niriyi	<i>Mi drileba esu robia angiri risi aga midri tambaza ru ri.</i>	<i>Mi aje robia 'duzu ri atri. Mi eco mima robia ayu kile mini lele rile. Mi nziza ewu drilea ri dri robia omvizaru orodri pieri dri atri.</i>
Onzi niriyi	<i>Mi aje 'du (robia azini drinia ri, fizi azini sawa aizo siza si. Eri azi mini robia omvizaru orodri pieri ofezo sawa 'yeke ria, azini panga esu, ofeta vile risi. Le mima esu afa ongulumu 'ba yini lele 'dii driri (muzo okuta alea sawa 'yeke risi azini e'yo azi 'dii pie) robia omviza orodri pieri ka ovu ongulumu niri</i>	<i>Mi drileba robia aizo ri were. Mima tujara ni zoo eyere. Mima drileba were e'yo omvizo drileba yisi.</i>

<i>Ayuta mari driri</i>	<i>Mari kilili ri</i>	<i>Mari onziri</i>
Afa orodriru kaniku nyaza 'di jezu	<i>Afa orodriru kaniku mali jele 'dii sawa erini 'du 'ba fepi niri aga. Robia esule afa orodriru ri ma dria ri aga aje robia omvizaru orodri pie ra</i>	<i>Mari ni nga lu awi afa nyale kaniku robia esule afa orodriru ri wereru aje robia 'dule omvile orodri pie rini.</i>
Robia azi ngazo ri	<i>Robia omvizaru orodri pieri fe erini ecozo drileba tujara orodri capi risi robia omvizaru orodri pieri ofez. The loan helps you ofezo dika azini afa azi ku ci. Robia omvizaru orodri pieri mi aza ko robia tambazo afa 'bale kaniku mali 'bale ri dria azini eri mima robia esule ri otu afa ofu asizo ria.</i>	<i>Mi eco robia esu angiri robia omvizaru ri ogozo ku.</i> <i>Mi geri azi aje were robia 'bazo tujara alea ribe mi eco robia omvizaru orodri pieri omvizo sawa alea e'yo onyiru ri 'duzo drileba agbari ri alea ku.</i>
Robia omvizaru e'yo mbeleru risi ri	<i>Robia omvizaru mi aza ko e'yo ewaru enyia ri ma aza kozo ewa kokoru.</i>	<i>E'yo robia omvizaru ri alea 'di ajeru, kaniku 'ba eco eri otuzo mini ecozo eri ogozo risi ku.</i>

3. MI 'BA E'YO NIPI ANGIRI ROBIA OMVIZARU RI DRIA RI I YA?

AVITA zita RURI –KIRIKIRISI I'DU AI 'YEKE RI!

1. 'Di ma eselea ngoni azi nga kile ageitema kaniku afa orodriru robia omvizaru rile ni?

- A) Woko nyaku dri   B) Robia azi omvizaru ri C) Robia mvizaru ri leni afa orodriru ri 'bazo ku

2. Robia o'bale drinia omgbo ni o'bazo ri ojai ku sawa robia omvizaru ri ofezo ri 'ba omve...

- A) Robia o'bale drinia ri omgbo o'bazori ni ru ojazu oja ri i Robia o'bale drinia ri ma omgbo o'bazo rini ovuzo trotro ri i
 C) Robia o'bale drinia omgbo ni o'bazo rini ru ojazo oja ri i

3. Aje woro robia omvizaru 10,000 /= eli alualusi robia ni o'bale drinia omgbo o'bazo rini ovuzo 10/100, o'bazo 10,000/= fizi/robia azi ero robia dri rini edele mini risi ri nga ovu...

- A) 100,000/=   B) 120,000/=   C) 110,000/=

4. 'Dima eselea aje were woro ri ngo i?

- A) Robia omvizaru 100,000 drinia robia o'bale 15/100 mba alualusi ri
 B) Robia omvizaru 100,000 drinia o'bale 15/100 eli alualusi
 C) Eyima aje woro ri alu

5. Robia omvizaru ri 'dima eselea mini aje 'dupi were ri ngo i?

- A) Robia omvizaru 10,000 robia o'bale drinia riombo ni woro alu
 B) Robia omvizaru 10,000 robia o'bale drinia ri ma omgbo ni esizo ri i
 C) Eyi iritro aje ni alu

4. MI EDE OTITA MIMA ROBIA OMVIZARU

ORODRI PIERISI ONDUASI

**obeta ru amazo ceniri: eri ondua kilili ri robia omvizaru orodri pieri
ri 'duzo ya?**

1. *Robia omvizaru ri mari kilili ri ede ya?* *Ee* *Yo*
2. *Ava aje woro mari dri,kile aje ru biipi otuta tujara dri azini robia o'bale drinia ri ma omgbo ofezo ri azini omgbo 'dule ri?*
 Ee , eri: *Yo*
3. *Ani kani omgbo robia o'bale drinia ri dri oja i ku/eri i ojaoja/eri woro esi vaa?*
 Ee,eyi: *Yo*
4. *Ani panga ofezo sawa alea ku 'di ra ya?*
 Ee,eyi: *Yo*
5. *Ani ma eco ma ageitema avira aka ofee vile ku ri ra ya?*
 Ee *Yo*
6. *Ma o'bi afa fele ozizaru amuti ndundu azini 'diri ala ndeni ri i ya?*
 Ee,ma o'bi amuti 'dii ra: *Yo*
7. *Amuti mani pele 'di asi'bazo drinia kilili azini ma ama ma inzitaru azini 'ba 'du ma kilili?*
 Ee *Yo*
8. *Ma ede otita ofeta ofezo ra ya?*
 Ee,ma nga ofee vile ra: *(sabatu alualusi/mba alualu si)* *Yo*
9. *Ma eco ofezo pale karakara sawa azini alea kpere ofezo woro ra ya?*
 Ee *Yo*

**!!!IKA ZITA OMVIALU KANIKU ANGIRIZITAYO RI BE, ANI 'DIA MIMA
EGA E'YO ROBIA OMVIZARU ORODRI PIERI 'DI MA DRIA!!!**

5. E'YO ADA ROBIA OMVIZARU ORODRI PIERI

MADRIA RI

Aje woro aizo ani omvizo ri

Kalafe robia omvizaru ri + robia o'bale ri + fizi/aje ofe azi ngazo ri

Robia o'bale ri

'Diri aje mini ofe robia aile omviza ru risi ri i.

Ageitema/afa orodriru 'bale ri

Ageitema/afa orodriru 'bale ri eri afa azi kaniku afa orodriru agu afa 'dupi rini fe agu afa fepi ri dri tambaza fezo robia omvizaru risi ri i.

Omgbo robia o'bale ri dri ojaza ru

Omgbo robia o'bale ri dri ecopi ru ojapi sawa robia omviza ru ri ecetasi ero Uganda dri ambo ri ma omgbo robia dria azi ngazo ri ru oja.

Omgbo robia o'bale ri dri oja i ku

Omgbo robia o'bale ri dri i ojapiku sawa robia omvizaru ri azini ani eri fe mini mima ofeta ewu drilea ri dri ondri drioru.

Omgbo robia o'bale ri dri woro alu

'Di efini kini mi mu ofeta robia o'bale kalafe ndra robia omvizaru rim s dria kpere kalafe 'dini ru ofezo vile ria.

Omgbo robia o'bale ri dri woro alu

'Di efini kini mi lu robia ole ri ofe afa mini 'ye ofele agu mini fepi ri dri ri dria a'dule si .